

Països sense nom?

Jaume Corbera Pou

En l'editorial del número 39 de LLENGUA NACIONAL, titulat «Manifest per l'ús social de la llengua catalana» i redactat pel Club d'Opinió Arnau de Vilanova, es fa repetida al·lusió als «països de parla catalana». No és la primera vegada que ho llegim, sinó que, ben al contrari, respon a una moda relativament recent, però de cada vegada més arrelada, això de fer referències a uns denominats i poc definits «països de parla catalana» o, de vegades, «països de llengua catalana»; o, pitjor encara, a unes «terres de parla/llengua catalana»... Com si les terres tenguessin parla o llengua!

A la darrera dècada del franquisme es va popularitzar l'expressió *Països Catalans* com a millor designació per a una comunitat lingüística, cultural i nacional que des de segles enrere estava esquarterada i políticament anul·lada, i que havia perdut la consciència de si mateixa, però que encara existia. Els impulsors principals d'aquesta designació van ser Joan Fuster (segurament la figura més il·lustre de la intel·lectualitat valenciana del segle XX i una de les més il·lustres de tota la intel·lectualitat catalana) i Joan Ballester Canals, que des de Barcelona es va abocar a la promoció de la consciència nacional catalana i de les produccions culturals sorgides arreu dels Països, com, per exemple, el *Diccionari català-valencià-balear*, del qual va ser durant els anys cinquanta i seixanta el més entusiasta publicista per tot Catalunya.

Un opuscle de Joan Fuster, *Qüestió de noms*, publicat per Joan Ballester l'any 1962 dins la col·lecció «Edicions d'Aportació Catalana», va tornar posar en circulació l'expressió *Països Catalans* que els anys trenta ja havien usat un grapat d'intel·lectuals catalunesos occitanistes, i de la qual ja hi ha un precedent llunyà en un escrit de Josep Narcís Roca i Farreras de 1886. Aquesta frase de Joan Fuster expressa clara-

ment la idoneïtat del nom: «La «unitat» que *som* abraça i tolera una *pluralitat* perceptible. És lògic que el nom que pretenem imposar-nos reflecteixi aquesta pluralitat alhora que afirmi i afermi la nostra unitat. Per això *Països Catalans* és el terme més oportú que hi podríem trobar.»

Com deia abans, en els darrers anys del franquisme i primers del postfranquisme, tant el nom com la idea dels Països Catalans es van difondre arreu de la nostra nació i van entrar en la prèdica i la terminologia de polítics i intel·lectuals de totes les comarques. Pareixia que, finalment, sortint de la fosca dels precedents quaranta anys, la nostra comunitat nacional començava a retrobar-se a si mateixa i a refer el camí cap a la unitat i la consolidació. Fins i tot, a mitjan dècada dels vuitanta, qualcú ja es va atrevir a donar per superat el nom de *Països Catalans* i va proposar dir-ne, senzillament, *Catalunya*.

Però pareix que els interessos polítics personals estan per damunt dels interessos polítics generals, i és així que determinats personatges, tot d'una que tengueren un mínim poder «autonòmic», provaren de desfer-se d'uns plantejaments i d'una terminologia

que desplaïa als vertaders amos del nostre present (i, tal com van les coses, també del nostre futur), i ben aviat renegaren de tot el camí avançat. Un dels pioners en aquesta nova etapa, i dels més estridents, va ser Josep Tarradellas, que just tornat a les seves quatre províncies correngué a dir que ell no hi creia, en els Països Catalans. I darrere ell, de tot d'una a poc a poc i llavors ja amb més pressa, intel·lectuals i polítics de banda i banda de la Sénia i de banda i banda de la mar han anat oblidant l'expressió i la idea per les quals lluitaven fa poc més de vint anys i s'han plegat a les pressions imperials. De mostres en tenim a bastament, tan lamentables com la de la (inútil) «Lletra

de Convit 2001», on només es mencionen els «països de llengua catalana», els «territoris de llengua catalana» i el «nostre àmbit lingüístic» (amb l'absurda i vana esperança que així s'hi adheririen les institucions valencianes del PP), o tan ridícules com la de l'acte de presentació a Palma de l'Institut Ramon Llull, el passat 5 d'abril, en què Jordi Pujol es va referir a Ramon Llull com a figura internacional de la cultura mallorquina, i el Conseller de Cultura de les 4 illes, Damià Pons (un històric catalanista convençut), no va fer més esment que el dels «països de llengua catalana».

On anam? Si els polítics i els intel·lectuals que ens havien de conduir a la recuperació nacional actuen així i no gosen ja fer ús del gentilici que distingeix la nostra nació de les altres, quin és el nostre futur més segur? No costa gaire endevinar-ho; serem sempre el que de fet ja som: les «províncies espanyoles bilingües (de moment) amb la llengua autonòmica que comparteixen els territoris de l'antiga Corona d'Aragó». I amb el beneplàcit de la classe dirigent autoconsiderada «nacionalista». Franco n'estaria ben satisfet. No tenim nom, ergo no existim. ♦